

«Η Αφρική και η Ασία συναντούν τον ελληνικό πολιτισμό»

Δημήτριος Μπατζάκας

1. Το Εσπερινό Γυμνάσιο Βόλου και το προφίλ των μαθητών του

Στο Εσπερινό Γυμνάσιο Βόλου από το σχολικό έτος 2007-2008 λειτουργούσαν φροντιστηριακά τμήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, λόγω του μεγάλου αριθμού αλλοδαπών μαθητών, με προέλευση κυρίως από χώρες της Ευρώπης, που ήδη φοιτούσαν από τα προηγούμενα έτη.

Από την έναρξη του σχολικού έτους 2010-2011 το σχολείο εντάχθηκε στην κατηγορία των σχολείων Ζ.Ε.Π., λόγω της ίδρυσης Τμημάτων Υποδοχής που αποτελούνταν αποκλειστικά από αλλοδαπούς μαθητές με προέλευση κυρίως από χώρες της Αφρικής και της Ασίας.



Εικόνα 10.

Ο Ξενώνας Φιλοξενίας στην περιοχή της Αγριάς

Στα τμήματα αυτά λειτουργεί εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα ελεύθερης ζώνης, το οποίο περιλαμβάνει τουλάχιστον 17 ώρες φιλολογικά μαθήματα και 5 έως 7 ώρες μαθήματα θετικής κατεύθυνσης και πολιτιστικών δράσεων.

Οι μαθητές που φοιτούν επαρκώς κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους προάγονται στην Τάξη Υποδοχής 2 (ΤΥ II), στην οποία διδάσκονται τα μαθήματα της Α' τάξης των κανονικών τμημάτων του εσπερινού γυμνασίου, αν και συνεχίζουν να αποτελούνται αποκλειστικά από αλλοδαπούς μαθητές -σε ξεχωριστά τμήματα από τα υπόλοιπα της Α' τάξης.

Όσοι προάγονται, μοιράζονται στα «κανονικά» τμήματα της Β' τάξης. Στη Β' τάξη ήδη φοιτούν κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά οι πρώτοι μαθητές που προέρχονται από τις Τάξεις Υποδοχής (ΤΥ).



Εικόνα 11.

Μαθητές από την Αφρική και την Ασία και εκπαιδευτικοί του Εσπερινού Γυμνασίου Βόλου

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειώσουμε ότι ο αριθμός των μαθητών των ΤΥ που κατέληξαν να φοιτούν στη Β' τάξη είναι πολύ μικρός σε σχέση με τον αρχικό αριθμό που είχε φοιτήσει στην ΤΥ Ι για τους εξής λόγους:

1. Πολλοί από τους μαθητές βρίσκουν τρόπους να μεταναστεύσουν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η κενή θέση τους στους ξενώνες καλύπτεται από τη λίστα αναμονής και όσοι από τους νεοεισερχόμενους αποφασίζουν να φοιτήσουν στο σχολείο μας εγγράφονται στην ΤΥ Ι.
2. Αρκετοί μαθητές εργάζονται κυρίως σε αγροτικές εργασίες σε διάφορες περιοχές του νομού και λόγω του μεγάλου αριθμού απουσιών τους από τις ώρες των μαθημάτων απορρίπτονται και επαναλαμβάνουν την ίδια τάξη, με αποτέλεσμα πολλοί απ' αυτούς να εγκαταλείπουν το σχολείο.
3. Οι ξενώνες φιλοξενούν μόνον ανήλικους μετανάστες. Μόλις ενηλικιωθούν πρέπει να εγκαταλείψουν τους ξενώνες, με αποτέλεσμα αρκετοί από αυτούς να μετακομίζουν σε άλλες πόλεις. Από αυτούς που παραμένουν στην πόλη του Βόλου, λίγοι συνεχίζουν να φοιτούν στο σχολείο κυρίως λόγω της εργασίας τους.

2. Διαπολιτισμικές δραστηριότητες και διδακτικές πρακτικές

Στο πλαίσιο των ωρών διδασκαλίας της ελεύθερης ζώνης, αποφασίσαμε να διαθέτουμε στο σχολείο μας -πέρα από την παραδοσιακή διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας- τρεις ώρες του εβδομαδιαίου προγράμματος σπουδών για συμμετοχική δράση των μαθητών, με σκοπό την ενίσχυση της μάθησής της μέσω της επαφής με την ελληνική μουσική, ποίηση και χορό, αλλά και με τα ελληνικά έθιμα, τις γιορτές και τις συνήθειες της καθημερινότητας. Επίσης, εκτός των ωρών διδασκαλίας αναπτύσσουμε

πρόγραμμα πολιτιστικών δραστηριοτήτων, στις οποίες βιντεοσκοπούμε συνεντεύξεις μαθητών και χορευτικές παρουσιάσεις από τις χώρες προέλευσής τους. Επιπλέον, ισοβαρής σκοπός με τον παραπάνω είναι και η αντίστοιχη ανταλλαγή με τους πολιτισμούς των χωρών προέλευσης των μαθητών, ώστε να δημιουργηθεί ένα κατάλληλο διαπολιτισμικό περιβάλλον. Αναλυτικότερα:

Στο στάδιο του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της παραπάνω δράσης, αναζητήσα ελληνική μελοποιημένη ποίηση -η οποία μπορεί να συνοδεύεται από χορό- και δημιούργησα ένα φυλλάδιο με τους στίχους των τραγουδιών (μεταφρασμένους σε πέντε γλώσσες, που κυρίως ομιλούν οι μαθητές: αγγλικά, γαλλικά, περσικά, αραβικά, ουρντού), το οποίο συνοδευόταν από ένα cd με τη μουσική των τραγουδιών. Το υλικό αυτό παρέλαβαν όλοι οι μαθητές. Επίσης, δημιούργησα βίντεο επίδειξης ελληνικών λαϊκών και παραδοσιακών χορών. Παράλληλα, δύο άλλοι συνάδελφοι ασχολήθηκαν με την παραγωγή υλικού κατασκευών και βίντεο.



Εικόνες 12 και 13.

Μαθητές και εκπαιδευτικοί συνεργαζόμενοι παράγουν εκπαιδευτικό υλικό

Καλές πρακτικές στο πολυπολιτισμικό σχολείο

Κατά την εφαρμογή στην τάξη, με τη βοήθεια των Τ.Π.Ε. σε πρώτη φάση διαβαζόταν ένα ποίημα το οποίο οι μαθητές παρακολουθούσαν σε πέντε γλώσσες, ενώ υπήρχε η δυνατότητα να θέτουν ερωτήσεις και να παίρνουν απαντήσεις από τον εκπαιδευτικό στα ελληνικά, αλλά ταυτόχρονα και στη γλώσσα τους μέσω του μεταφραστή της Google και ταυτόχρονη εμφάνιση των απαντήσεων στον διαδραστικό πίνακα της τάξης. Κατόπιν, άκουγαν το αντίστοιχο τραγούδι, παρακολουθώντας συνεχώς τους στίχους στα ελληνικά. Τέλος, παρακολουθούσαν το ανάλογο βίντεο με τα βήματα του χορού και με τη βοήθειά μου μάθαιναν και οι ίδιοι να χορεύουν τον συγκεκριμένο χορό.

Παράλληλα, στις υπόλοιπες διδακτικές ώρες η μία συνάδελφος με χειροτεχνικές δραστηριότητες (π.χ. κατασκευή αποκριάτικης μάσκας) εισήγαγε τους μαθητές στα έθιμα και τις γιορτές της Ελλάδας και μέσω εικονικών καταστημάτων (π.χ. μανάβικο) στην ελληνική καθημερινότητα. Μια άλλη βοήθησε να γνωρίσουμε όλοι καλύτερα ο ένας τον άλλο αλλά και τις χώρες προέλευσης του καθενός με την παραγωγή ταινίας που περιέχει συνεντεύξεις ημεδαπών και αλλοδαπών μαθητών, καθώς επίσης και με χορευτικά δρώμενα που δημιούργησαν οι ίδιοι οι μαθητές.

Παράλληλα, δημιουργήθηκε από εμένα ομάδα από εθελοντές μαθητές οι οποίοι στο τέλος της σχολικής χρονιάς απήγγειλαν δικά τους κείμενα στα ελληνικά, χόρεψαν ελληνικούς χορούς αλλά και χορούς της πατρίδας τους.

Τέλος, οργανώσαμε έκθεση στην οποία παρουσιάστηκαν τα έργα που παρήγαγαν οι μαθητές κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.



Εικόνες 14, 15, 16 και 17.

Εκπαιδευτικό υλικό και δραστηριότητες στο
Εσπερινό Γυμνάσιο Βόλου

3. Αναστοχασμός και αξιολόγηση των δράσεων

Συνοψίζοντας, επιβεβαιώνεται ότι το Εσπερινό Γυμνάσιο Βόλου ευαισθητοποιήθηκε από τη δημιουργία των δύο Ξενώνων φιλοξενίας ανηλίκων μεταναστών στην πόλη και ανταποκρίθηκε στην πρόκληση να προσφέρει στην πολύπαθη αυτή ομάδα παιδιών κατ' αρχάς το πολύτιμο αγαθό της εκπαίδευσης.

Σε μεγάλο βαθμό, οι εκπαιδευτικοί που ανέλαβαν να διδάξουν στις Τάξεις Υποδοχής που δημιουργήθηκαν χρειάστηκε να παραγάγουν υλικό δικό τους, αφού σε κεντρικό επίπεδο δεν υπήρχε κάτι ανάλογο και οι Δράσεις του Έργου «Εκπαίδευση αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών» (στις οποίες δηλώσαμε συμμετοχή από την

πρώτη στιγμή και εγώ ανέλαβα την ευθύνη του συντονισμού) μας έδωσαν υλικό και επιμόρφωση πολύ αργότερα και σταδιακά. Στην αρχή κατασκευάστηκε εποπτικό υλικό για την ελληνική γλώσσα, αλλά και για τα πολιτιστικά προγράμματα, μέχρι να τοποθετηθούν στο σχολείο οι συνεργάτες της Δράσης «Υποστήριξη της λειτουργίας Τάξεων Υποδοχής (Τ.Υ.)», οι οποίοι βοήθησαν πάρα πολύ τους εκπαιδευτικούς στον τομέα αυτό.

Επίσης, αναλήφθηκαν δράσεις κοινωνικού χαρακτήρα, όπως συγκέντρωση ρουχισμού, γραφικής ύλης και σχολικών ειδών, οικονομική στήριξη ανέργων μαθητών με βραβεία σε χρήματα και είδος, τα οποία προσέφεραν όχι μόνο φορείς της πόλης, αλλά σε μεγάλο βαθμό και οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί του σχολείου.

Μέσω της συγκεκριμένης δράσης των πολιτιστικών προγραμμάτων έγινε προσπάθεια να αναπτυχθεί επαρκές διαπολιτισμικό περιβάλλον, το οποίο σε μεγάλο βαθμό πιστεύουμε ότι έχει επιτευχθεί, επισημαίνοντας τα εξής:

1. Η έχθρα που υπήρχε μεταξύ, κυρίως, των αλβανόφωνων μαθητών για τους νέους μαθητές από Αφρική και Ασία έχει σχεδόν εκλείψει.
2. Η αντιπαράθεση και οι αντιζηλίες μεταξύ των μαθητών από Αφρική και Ασία ξεπεράστηκαν και μπορούμε να πούμε ότι πλέον κάνουν «παρέα» μεταξύ τους.
3. Οι ημεδαποί μαθητές μας (ακόμη και οι εκπαιδευτικοί του σχολείου) ξεπέρασαν τις επιφυλάξεις και στην πλειονότητά τους «αγκάλιασαν» τους νέους αλλοδαπούς συμμαθητές τους.
4. Η τοπική κοινωνία, επίσης, ανταποκρίθηκε και στήριξε τις προσπάθειές μας για να βοηθήσουμε και να ανακουφίσουμε όσο ήταν δυνατόν τα «αναξιοπαθούντα» αυτά παιδιά.

Παράρτημα

9ο Φύλλο εργασίας

Οδηγίες: Μπείτε στον Internet Explorer, επισκεφτείτε τη διεύθυνση <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=383274> και διαβάστε προσεκτικά το κείμενο. Στη συνέχεια επισκεφτείτε τη διεύθυνση <http://esypsypo.gr/index.php/arthra/genika/71-stigma-kai-psyxikh-astheneia>.

Αφού μελετήσετε κείμενα προσπαθήστε να καταγράψετε με συντομία:

1. Πόσο άνετα θα αισθανόσασταν, αν γειτνιάζατε με κάποιον αποφυλακισθέντα; Πόσο εύκολο θα ήταν για εσάς να αναπτύξετε μια σχέση είτε φιλική είτε ερωτική με κάποιο άτομο το οποίο έχει αποφυλακισθεί;
2. Οι ψυχικά ασθενείς σας τρομάζουν, ναι ή όχι και γιατί; Θα επιλέγατε κάποιον με ψυχική νόσο για σύντροφο ή φίλο;